

Nezvalova poezie uzenin

*Kdyby vás nebylo, dělníci,
(...)
Člověk by neměl ani groš
a nebyly by masné krámy.¹*

V padesátých letech napsal Josef Hiršal pro pobavení svých přátel několik básní parodujících sloh českých obrozenských i moderních básníků (od Tháma přes Vrchlického až po Holana). Společným tématem těchto parodií byl párek, popř. postava prodavače párků. Hiršal nezapomněl ani na Nezvala, na jehož poezii napsal rovnou parodie dvě: ta první je součástí sbírky básnických nápodob *Párkař* (vyd. 1991, rozš. 1997), ta druhá byla recitována v rámci divadelního zpracování Hiršalových básnických parodií *Párkař a tři párky* (prem. 1973 v pražském divadle Ateliér).

Ať vědomě, či nevědomě, poukázal jimi Hiršal na jeden zajímavý (a opakující se) prvek v Nezvalově poezii: na zmínky o uzeninách.

Obě Hiršalovy „nezvalovské“ parodie včetně ukázek Nezvalových „uzeninových“ veršů doplněných příhodným obrazovým materiálem zde uvádíme.

Alsen Hanson

---

¹ NEZVAL 1952a: 128.

Hiršalovy „nezvalovské“ parodie

Vítězslav Nezval

*Jednou v noci chtěje zahnat těžkou nudu
Popadl jsem tužku propadl jsem bludu
Oddal jsem se zcela bezděčnému psaní
Do hodiny ranní než mne zmohlo spaní
Vtom se rozvlnila lehká záclona
Pomrkávaly v ní oči Bretona
Jenž navštívil Prahu s Paulem Eluardem
A pak ve snu byl jsem plísněn slezským bardem
S nímž jsem zažil radost kdysi v Ostravě
Pojídaje párek přímo hltavě
Který přinesl na mastném talíři
V temné harendě kam chodí havíři
Když jsem stěžoval si: Petře Bezručí
Mně se střeva hladem asi ukručí
Pěvec vyčítal dle goralského vkusu
Že jsem se tak upsal surrealismusu
Když na můj hlas čeká proletariát
Rudá revoluce kterou mám tak rád
Řekl jsem mu: Mistře víte jak vás ctím
Teď však dejte pokoj vidíte že jím
Automatický text to je teď mé hobby
A je mi to jedno kdo se na mne zlobí
V díle nastává mi právě nová éra
V myslí zní mi pásmo od Apollinaira
Dávno už jsem setřás těžké okovy
Planu obdivem k Jakubu Demlovi*

*A tak plynulo mé snění i mé spaní
V nadreálných vlnách do hodiny ranní²*

Párek jako Morava

*Naše životy jsou vroucí jako párky
Jednou kvečeru šli směrem od Polárky
Dva hazardní hráči chudí rybáři
V srdci lehký žal hluboký smích ve tváři
Na rtech ostrý háček v rukou udici
Párek rybářů té noci bloudící
Noc se podobá žhavému oharku
Párek rybářů s rukama od párku*

*Bylo v něm však něco těžkého co hnije
Ne to není párek to je nostalgie*

*Moravský párek dobývá se prací
Moravský párek starci mládí vrací
Párek mé moravské země vznešené
Párek krasší než moravské uzené
Párek který v Brně děcko dostává
Párek jako Morava*

*Jsou možná cizí párky mají lepší chuť
Jsou možná párky obrovské jak dýně
Však nejedla je nikdy moje tchyně
Moravský párku zdrav ty bud'³*

2 HIRŠAL 2008: 66-67.

3 Přepis básně z rozhlasové nahrávky pořadu *Párkař a tři párky*; recitoval Jiří Bednář (natočil Československý rozhlas Brno, 70. léta).

Fr. Bidlo: *Vítězslav Nezval se pokouší o poznání iracionality párku s hořčicí.*

(THIELE 1959: 350)

Nezvalova poezie uzenin

*Uzenářův kotlík dýmá
Vůně koniny
Staré toniny
Přijde leden bude zima!*

(b. *Pouliční obrazy*; sb. *Skleněný havelok*, 1932⁴)

*Vracíme se s babičkou do hospody je mi jako bych se právě narodil
V šenkovně hoří acetylenová lampa
Hrobař a jeho sklenička
V kuchyni se udí salámy ach jaké štěstí*

(b. *Historie šesti prázdných domů*; sb. *Pět prstů*, 1932⁵)

*Salámy paštiky pomoranče vína
to všecko snesu ti do líbezného klína*

(b. *Už brzy*; sb. *Pět prstů*, 1932⁶)

[o Praze]

Není to v ničem

V ničem co lze říci mrštným jazykem co lze napsat v průvodci

Je to v tvé celé bytosti v jejím tajemném uspořádání

(...)

V tom jak chutná párek ve sklepeních z dob třicetileté války

(...)

V tom jak se třpytí šunka když zapadá slunce za Petřín

(...)

Jsem jazyk tvých růží ale také tvých uzenin

(b. *Praha s prsty deště*; sb. *Praha s prsty deště*, 1936⁷)

Nostalgicky dotčen vůní neznámé uzeniny

(b. *Poříč*; sb. *Praha s prsty deště*, 1936⁸)

---

4 NEZVAL 1932a: 66.

5 NEZVAL 1932b: 16.

6 NEZVAL 1932b: 82.

7 NEZVAL 1936: 193–194.

8 NEZVAL 1936: 47.

*Salám se udí
Nad pachem kabátů jež nikdo nevypere
Leda jen milosrdná pradlena Vltava
Ananasové koláčky se pálí pod pramenem ryšavých vlasů
Té která klímá
Její srdce zvoní umíráček vysílenému dítěti
Jež dumlá
Veliký imaginární párek*

(b. *Automaty*; sb. Praha s prsty deště, 1936⁹)

*Chci z mrchoviště dneška lovit perly
tučné jak klobásy*

(b. *Všední den*; sb. Veliký orloj, 1949¹⁰)

*Vítr
Studený jak kožená rukavice bez prstů
Zahřívá se
Zahřívá se nad kotlíkem párkačky*

(b. *Deštivá Praha*; sb. Praha s prsty deště, 1936¹¹)

*Noc jako stánek párkáře
Puklice tančící na páře
se chvěje mezitím co voda vaří*

(b. *Kosmický sonet*; sb. Veliký orloj, 1949¹²)

MOSQUITO

*Jediná má lásko, jediná,
co jsi, uzené anebo slanina?
Která zjevuje se
jako víly v lese,
když je noční hodina.
Kdybys byla jenom přízrakem,
zůstaneš mi přesto zázrakem.*

(div. hra Schovávaná na schodech, 1952¹³)

---

9 NEZVAL 1936: 138.

10 NEZVAL 1949: 115.

11 NEZVAL 1936: 92.

12 NEZVAL 1949: 131.

13 NEZVAL 1952b: 12.

*Dejte švábům černé pivo,
všecky sudy, celý sklep...
(...)
Na lavičky do všech parků!
K tomu deset tisíc párků,
ostrou hořčici a křen,
uvidíte soudný den...*

(báseň Švábi, 1945¹⁴)

Villanella o párkáři

*Prodávám párky s hořčicí
a chleba k tomu.
Kupují u mne básníci*

*na liduprázdné ulici,
když chodí domů
s melancholickou opicí.*

*Nedívají se k měsíci.
S vrcholku stromů
jim trousí ptáci peří na kštici...*

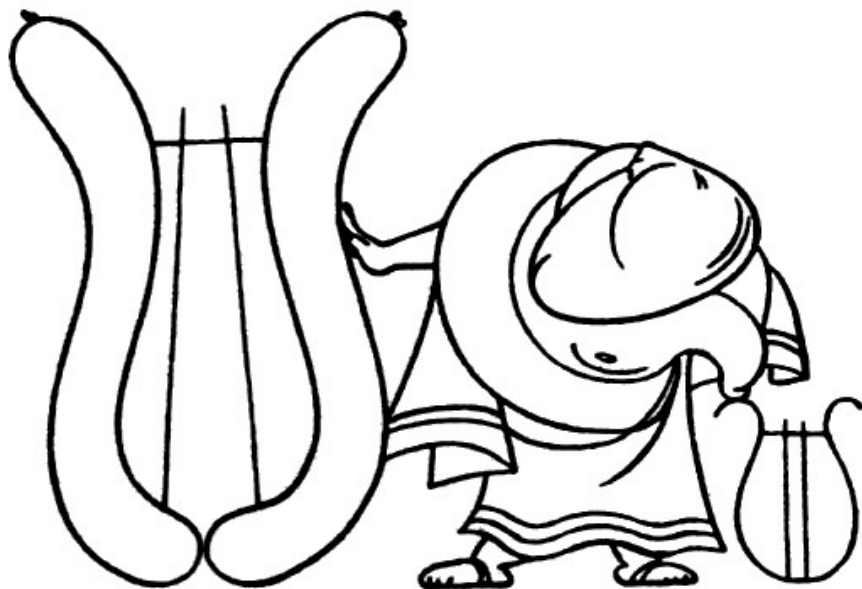
Dobrý den, krajíci!

(sb. 70 básní z podsvětí na rozloučenou se stínem
věčného studenta Roberta Davida, 1938¹⁵)

---

14 NEZVAL 1945: 17.

15 NEZVAL 1957: 254.

Fr. Bidlo: *Z ilustrací k Seifertově básni „Pokus o poznání iracionality parku s hořčicí“
ze sb. Zpíváno do rotačky (1936).*

(THIELE 1959: 313)

Z divadelní hry *Loretka*

BEDŘICH

(...)

Už se těším na kávu

VIKTOR

Na tu je čas

Až vypijeme láhev vína

Pro niž šel František do Vikárky

BEDŘICH

Rozřehtají nás koňské párky

A bude psina

* * *

LOJZIČKA

Když jsme si toho tolik svěřili

Pomohu vám ukliditi pane

KAREL

Jsem v rozpacích slečno

LOJZIČKA (dává se do uklízení)

Mám ruce jako každá jiná

Nu posviťte mi svíčkou

Dáte mi za to sklenku vína

A párek s okurčičkou

* * *

LOJZIČKA

Už budu muset odejít

KAREL

Nepustím vás

Teď ne

Bylo by mi smutno

Ostatně slíbila jste mi

Že povečeříte se mnou párek s okurčičkou

(div. hra *Loretka*, 1941¹⁶)

---

16 NEZVAL 1941: 14–15, 35, 39.

Nezval si u Vaníčků¹⁷ pochutnává na šunce.

(SVOBODA 1966 [nestr.])

---

¹⁷ Malíř Bedřich Vaníček, Nezvalův přítel.

Použité prameny

BEDNÁŘ, Jiří, HIRŠAL, Josef. Párek jako Morava. In: *Párkař a tři párky*. Radio, ČsRo , Brno, 70. léta [blíže nedatováno].

HIRŠAL, Josef
2008 *Párkař* (Praha: Dokořán)

HNILIČKA, Přemysl. Párkař a tři párky (19??) [online]. Panáček v říši mluveného slova [cit. 1. 5. 2014]. Dostupné z: <http://mluveny.panacek.com/literarni-pasma/16751-parkar-a-tri-parky-19.html>.

NEZVAL, Vítězslav
1932a *Skleněný havelok* (Praha: Fr. Borový)
1932b *Pět prstů* (Brno: B. Kilian)
1936 *Praha s prsty deště* (Praha: Fr. Borový)
1941 *Loretka* (Praha: Melantrich)
1945 *Švábi* (Praha: Svoboda)
1949 *Veliký orloj* (Praha: Fr. Borový)
1952a *Křídla* (Praha: Čs. spisovatel)
1952b *Schovávaná na schodech. Dílo Vítězslava Nezvala, sv. 14.* (Praha: Čs. spisovatel)
1957 *Básně, balady a sonety věčného studenta Roberta Davida. Dílo Vítězslava Nezvala, sv. 7.* (Praha: Čs. spisovatel)

SVOBODA, Jiří
1966 *Přítel Vítězslav Nezval* (Praha: Čs. spisovatel)

THIELE, Vladimír (ed.)
1959 *Bidlova čítanka* (Praha: SNKLHU)

Nezvalova poezie uzenin.

Vybral a sestavil Alsen Hanson.

Vytvořeno pro internetové stránky <http://manonlescaut.wz.cz>.

Datum vydání: 6. 5. 2014
Aktualizováno: 25. 3. 2016

Tento dokument podléhá licenci Creative Commons.
Uveďte autora – Nevyužívejte dílo komerčně – Zachovejte licenci
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/cz/>